

درآمدی به گفتمان شناسی

لطف‌الله یارمحمدی

انتشارات هرمس

انتشارات هرمس

تهران، خیابان ولی عصر، پلازمه از میدان ونک، بعد از برج نگار

شماره ۲۲۹۲ - تلفن: ۸۸۷۹۵۶۷۴

مجموعه ادب فکر - زبان و ادبیات ۴۱

دوآمدی به گفتن‌شناسی

لطف‌الله یارمحمدی

طرح جلد: واحد گرافیک هرمس

چاپ اول: ۱۳۹۱

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۹۰۰۰ تومان

چاپ و صحافی: چاپ معاصر

همه حقوق محفوظ است.

سرشناسه:	یارمحمدی، لطف‌الله، ۱۳۱۴.
عنوان و نام پدیدآور:	دوآمدی به گفتن‌شناسی / لطف‌الله یارمحمدی.
مشخصات نشر:	تهران: هرمس، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری:	هشت + ۲۳۷ ص.
شابک:	۱- 704-363-964-978
وضعیت فهرست‌نویسی:	فیبیا
موضوع:	گفتن‌شناسی
رده‌بندی کنگره:	۱۳۹۰ ۴۲۵۲ ی/ ۲۳۰۲
رده‌بندی دیوین:	۴۰۱/۴۱
شماره کتابشناسی ملی:	۲۶۴۴۳۷۴

فهرست

۱	پیشگفتار
۳	فصل اول: تعریف کلی گفتمان و گفتمان‌شناسی
۳	۱-۱ کلیات
۱۲	۲-۱ تعریف‌های متفاوت گفتمان
۱۹	فصل دوم: گذری بر مطالعات گفتمان‌شناختی در گذشته ایران
۱۹	۱-۲ مقدمه
۱۹	۲-۲ نطق، قول و کلام
۲۶	۳-۲ خطابه
۳۰	۴-۲ ظهورشناسی
۳۳	فصل سوم: کاربرد روش‌های کمی و کیفی در تحلیل گفتمان‌ها
۳۳	۱-۳ مقدمه
۳۴	۲-۳ تعریف، تفسیر و توجیه گفتمان و تطور آن
۳۸	۳-۳ افاده معنا در بافت
۴۱	۴-۳ تحلیل محتوا یا تحلیل گفتمان و متن
۴۵	۵-۳ نتیجه‌گیری
۴۷	فصل چهارم: بافتار کلی نوشته‌ها و گفته‌ها
۴۷	۱-۴ چارچوب فکری یا طرحواره
۵۲	۲-۴ عملکردهای زبان و عوامل پیوندی
۵۷	۳-۴ ارتباط آغازگری-بیانگری
۵۹	۴-۴ واژگان و گفتمان
۶۰	۵-۴ ساخت موضوعی

۶۵	فصل پنجم: واژگان هسته‌ای و غیرهسته‌ای
۶۵	۱-۵ مقدمه
۶۶	۲-۵ واژگان هسته‌ای و غیرهسته‌ای
۶۸	۳-۵ تبعات توصیف واژگان به گروه‌های هسته‌ای و غیرهسته‌ای
۷۲	۴-۵ نتیجه‌گیری
۷۵	فصل ششم: ارجاع صریح و ضمنی
۷۵	۱-۶ مقدمه
۸۳	۲-۶ شیوه تحلیل
۹۲	۳-۶ نتیجه بحث و پایان مقال
۹۵	فصل هفتم: طرحواره‌های رباعیات خیام و منظومه فیتز جرالده
۹۵	۱-۷ مقدمه
۹۶	۲-۷ معرفت زمینه‌ای و چارچوب‌های فکری (یا طرحواره)
۹۹	۳-۷ طرحواره رباعیات
۱۰۴	۴-۷ طرحواره منظومه فیتز جرالده در مقایسه با رباعیات
۱۰۶	۵-۷ تمهیدات پیوندی یا انسجامی در منظومه و رباعیات
۱۱۳	۶-۷ نتیجه‌گیری کلی و پایان سخن
۱۱۴	پیوست
۱۱۷	فصل هشتم: ارتباط مؤثر
۱۱۷	۱-۸ مقدمه
۱۲۰	۲-۸ تعریف ارتباط
۱۲۲	۳-۸ چه فکر می‌کنیم؟
۱۳۰	۴-۸ چه می‌گوییم (چه می‌نویسیم)؟
۱۳۳	۵-۸ چه می‌فهمیم؟
۱۳۶	۶-۸ خلاصه مطالب بالا
۱۳۸	۷-۸ ارتباط مؤثر
۱۴۰	۸-۸ چگونه گوش دهیم؟
۱۴۲	۹-۸ چگونه سخن بگوییم؟
۱۴۵	۱۰-۸ نتیجه‌گیری و تکمله

۱۴۷	فصل نهم: نظری اجمالی به منظورشناسی و ارتباط آن با ...
۱۴۷	۱-۹ مقدمه
۱۴۷	۲-۹ نظریه کارگفتار
۱۴۹	۳-۹ اصول همکاری و ادب
۱۵۰	۴-۹ نیاز به حفظ حیثیت
۱۵۷	۵-۹ نتیجه گیری
۱۵۹	فصل دهم: گفتمان‌شناسی انتقادی و ساختارهای گفتمان‌مدار
۱۵۹	۱-۱۰ مقدمه
۱۶۰	۲-۱۰ ساختارهای گفتمان‌مدار
۱۶۱	۱-۲-۱۰ گزینش لغات و تخیلات خاص (نام‌دهی)
۱۶۱	۲-۲-۱۰ به کارگیری مجهول در برابر معلوم یا برعکس
۱۶۲	۳-۲-۱۰ بهره‌گیری از الگوهای متفاوت جمله
۱۶۸	۳-۱۰ توضیح اجمالی مؤلفه‌های گفتمان‌مدار جامعه‌شناختی معنایی ..
۱۶۸	۱-۳-۱۰ حذف
۱۶۸	۲-۳-۱۰ اظهار
۱۷۰	۳-۳-۱۰ تشخیص بخشی و تشخیص‌زدایی
۱۷۱	۱-۳-۳-۱۰ مشخص‌سازی و نام‌مشخص‌سازی
۱۷۱	۲-۳-۳-۱۰ مشخص‌سازی تک موردی و مشخص‌سازی چند موردی ..
۱۷۱	۱-۲-۳-۳-۱۰ وارونگی
۱۷۲	۲-۲-۳-۳-۱۰ نمادین‌شدگی
۱۷۲	۳-۲-۳-۳-۱۰ دلالت ضمنی کردن
۱۷۲	۴-۲-۳-۳-۱۰ فشرده‌شدگی
۱۷۳	۴-۱۰ تشخیص‌زدایی
۱۷۳	۵-۱۰ پیوند زدن و پیوندزدایی
۱۷۴	۶-۱۰ تفکیک کردن و تفکیک نکردن
۱۷۴	۷-۱۰ نام‌دهی و طبقه‌بندی کردن
۱۷۵	۸-۱۰ جنس‌ارجاعی و نوع‌ارجاعی
۱۷۷	۹-۱۰ مؤلفه‌های گفتمان‌مدار دیگر

۱۷۹	فصل یازدهم: تحلیل شماره ۱ با بهره‌گیری از مؤلفه‌های ...
۱۷۹	۱-۱۱ مقدمه
۱۸۱	۲-۱۱ داده‌های تحلیل
۱۸۴	۳-۱۱ تحلیل گفتمانی دو متن نمونه
۱۹۷	۴-۱۱ تحلیل آماری در باب میزان استفاده گروه‌ها ...
۱۹۹	۵-۱۱ نتیجه‌گیری
۲۰۳	فصل دوازدهم: تحلیل شماره ۲ با استفاده از مؤلفه‌های ...
۲۰۳	۱-۱۲ مقدمه
۲۰۳	۲-۱۲ داده‌های تحلیل
۲۰۵	۳-۱۲ روش تحلیل
۲۰۵	۴-۱۲ تحلیل کیفی
۲۰۹	۵-۱۲ نام‌دهی و مقام‌دهی
۲۱۰	۶-۱۲ گفته‌مداری
۲۱۱	۷-۱۲ تحلیل کمی محاسبات آماری
۲۱۳	۸-۱۲ نتایج
۲۱۸	۹-۱۲ بحث و نتیجه‌گیری
۲۲۱	کتابشناسی
۲۳۱	فهرست اصطلاحات انگلیسی به فارسی
۲۳۵	فهرست اصطلاحات فارسی به انگلیسی

به نام خداوند جان آفرین
حکیم سخن در زبان آفرین

پیشگفتار

مدتی این مثنوی تأخیر شد مهلتی بایست تا خون شیر شد

از چند سال پیش که قرار بود این کتاب را بنویسم، عوامل بسیاری از جمله وضعیت بد جسمی و نبود سلامت من موجب شده بود این کار به تأخیر بیفتد.

براساس آنچه در محضر استادان بزرگم یاد گرفتم و بر مبنای آنچه در دوران تقریباً ۵۰ ساله تدریس آموختم، تجربه کردم، گفتم و نوشتم همواره به دانشجویان دوره‌های بالاتر از لیسانس توصیه می‌کردم که بلافاصله بعد از فراغت از تحصیل، کتاب بنویسند. وقتی کتاب بنویسند که به ازای هر فصل آن یک یا دو مقاله تحقیقی یا داده‌های فرهنگ بومی نوشته باشند، آن وقت است که نوشته آنها ترجمه‌گونه نخواهد بود و خوانندگان حرف آنان را خواهند فهمید. چه بسیار کتاب‌های ترجمه دیده‌ام که برای فهم آنها می‌بایست به متن اصلی‌شان مراجعه کنم.

خود من تاکنون تعداد زیادی کتاب نوشته‌ام که همه آنها بدون استثنا از این اصل پیروی کرده‌اند. مثلاً اگر به کتاب درآمدی بر آواشناسی نگاه کنید ملاحظه می‌کنید که عموم مثال‌ها و شواهد از زبان‌های فارسی،

ترکی، عربی و گویش‌های داخل ایران چون کردی، گیلکی، لری و ... انتخاب شده‌اند. کتاب حاضر نیز همان‌طور که ملاحظه خواهید کرد کلاً با عنایت به داده‌ها و تجربه‌های بومی سامان یافته است و می‌توان ادعا کرد که صد درصد بومی است.

امید است که این تحفه ناچیز به حال جوانان این مرز و بوم مفید افتد. همین را آرزو مندم و بس.

www.ketab.ir